

O‘ZBEKISTONDA CHORVA MOLLARI BILAN BOG‘LIQ JINOYATLARNING OLDINI OLIISH CHORALARI

Ergashev Mirodiljon

KIRISH

O‘zbekiston agrar sohalari orasida chorvachilik muhim o‘rinni egallaydi. Mamlakatda aholi salomatligi, oziq-ovqat xavfsizligi va iqtisodiy barqarorlikka xizmat qiluvchi chorvachilik sohasi bilan bog‘liq jinoyat holatlari jiddiy muammo sanaladi. Chorva mollari o‘g‘irligi, noqonuniy so‘yish, veterinariya qoidalariga rioya qilmaslik kabi jinoyatlar nafaqat iqtisodiy zarar, balki aholining sog‘lig‘i uchun ham xavf tug‘diradi. Mazkur maqolada O‘zbekistonda chorva mollari bilan bog‘liq jinoyatlarning sabablari, oqibatlari va ularni oldini olish bo‘yicha ko‘rilayotgan chora-tadbirlar tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Chorva mollari bilan bog‘liq jinoyatlar turlari

O‘zbekiston hududida chorvachilikka oid jinoyatlar quyidagi yo‘nalishlarda uchraydi:

1. Chorva mollari o‘g‘irligi – asosan qishloq joylarda mol egalarining beparvoligi yoki xo‘jaliklarning yetarli darajada qo‘riqlanmasligi tufayli sodir bo‘ladi.

2. Noqonuniy so‘yish va sotuv – sanitariya qoidalariga zid ravishda, veterinar nazoratisiz amalga oshiriladigan go‘sht mahsulotlari iste‘molchining sog‘lig‘iga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

3. Kasalliklarni yashirish yoki yolg‘on ma‘lumot berish – ba‘zan fermerlar chorva kasalliklarini yashirib, ularni sotishda davom etadilar, bu esa zoonoz kasalliklarning tarqalishiga olib keladi.

4. Veterinariya hujjatlarining soxtalashtirilishi – bu turdagi jinoyatlar orqali hayvonlar noqonuniy tarzda bir hududdan boshqasiga olib o‘tiladi.

Jinoyatlarning sabablari

Ushbu jinoyatlar ko‘p hollarda quyidagi omillar bilan bog‘liq:

- Qishloq joylardagi iqtisodiy nochorlik va ishsizlik darajasining yuqoriligi.
- Chorvachilik fermalarida xavfsizlik choralarining yetarli emasligi.
- Veterinariya nazoratining sustligi va korrupsiya holatlari.
- Aholining huquqiy ong va madaniyatining pastligi.

Oldini olish choralari

Hozirgi kunda O‘zbekistonda chorvachilik sohasida jinoyatlarning oldini olishga qaratilgan quyidagi chora-tadbirlar ko‘rilmoqda:

1. Qonunchilikni kuchaytirish – 2022 yilda Jinoyat kodeksiga kiritilgan o‘zgartirishlar asosida chorva mollari o‘g‘irligi uchun jazo chorasi qat‘iylashtirildi.

2. Elektron monitoring tizimlari – ayrim viloyatlarda chorva mollari identifikatsiya qilish uchun elektron chiplar qo‘llanila boshlandi.

3. Ichki ishlar organlari hamkorligi – mahalliy profilaktika inspektorlari va veterinariya xizmatlari o‘rtasida doimiy axborot almashinuvi yo‘lga qo‘yilmoqda.

5-May, 2025-yil

4. Aholi o‘rtasida targ‘ibot ishlari – jinoyatchilikning oldini olishda fuqarolik jamiyati institutlari faol qatnashmoqda.

XULOSA

Chorva mollari bilan bog‘liq jinoyatlar O‘zbekiston uchun iqtisodiy, sanitariya va ijtimoiy xavf tug‘diradi. Mazkur jinoyatlarning oldini olish uchun kompleks yondashuv zarur: qonunchilikni kuchaytirish, nazorat mexanizmlarini takomillashtirish, profilaktik ishlarni kuchaytirish va fuqarolar huquqiy ongini oshirish. Faqatgina barcha manfaatdor tomonlarning hamkorligi bilangina ushbu jinoyatlarni kamaytirish va chorvachilik sohasida barqaror rivojlanishga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi (so‘nggi tahriri bilan)
2. “O‘zagroinspeksiya” va Veterinariya xizmati hisobotlari (2023)
3. OAV ma’lumotlari va ilmiy maqolalar (2022–2024)

Global
Science
Publication